

Nr 271.

Av herr **Lithander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 261, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 18 § 1 mom. förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 261 till 1940 års riksdag föreslås en ökad beskattning, som träffar tobaksförbrukningen. Att söka åt statsverket bereda ökade inkomster från tobak är *en* sak, som riksdagen med all sannolikhet kommer att medverka till, men en *annan* sak är att Kungl. Maj:t förutsätter i samma proposition att återförsäljarnas rabattsats sänkes med *ytterligare* 1 % utöver den sänkning av 1 %, som vidtogs under förra årets urtima riksdag.

Jag ber få fästa riksdagens uppmärksamhet på, att vid tobaksmonopolets tillkomst inlöstes icke detaljhandelsverksamheten, utan dess bestånd och livsbetingelser ingick vid tobaksmonopolets tillkomst som en förutsättning och ingick i riksdagens beslut.

I början voro detaljhandlarnas villkor rimligare och utgjorde 24 % för specialister och 16 % för icke specialister. Sedermera sänktes försäljningsrabatten för detaljhandlarna till 13 % för allt utom cigarrer, för vilka lämnades 15 %.

Under urtima riksdagen sänktes dessa rabattsatser med ytterligare 1 % till nu gällande 12 % för allt utom cigarrer, för vilka gäller 14 %.

Kungl. Maj:t räknar med en ökad försäljning, men Kungl. Maj:t räknar ej med att cigarrhandlarna ha liksom alla ökade kostnader.

För tobaksmonopolets räkning tar Kungl. Maj:t hänsyn till ökade kostnader men tänker ej härfpå när det gäller detaljhandlarna. Kungl. Maj:t säger å sid. 4 i proposition 261 efter att hava berört »att återförsäljarnas rabattsats sänktes med 1 %» varefter Kungl. Maj:t fortsätter: »Sedan dess har tobaksmonopolets prismarginal ytterligare beskurits genom att tillverkningskostnaderna stegrats på grund av de prisförhöjningar, som successivt inträtt — med undantag av råtabak — å snart sagt alla de olika slag av förnödenheter, som användas vid tobakstillverkningen. Härtill kommer förutom ökade fraktkostnader och krigsriskförsäkring etc. den stegring i lönekontot, som är föranledd av dyrtidstillägg till arbetarna.»

På stegring i lönekontot, semesterersättning, dyrtidstillägg, ökade kostnader för lokal, uppvärmning, skatter och lyse m. m. för detaljhandlarna tänker icke Kungl. Maj:t.

Utredningen 1935—1937 visar emellertid att denna yrkesgrupp i många

fall pressats ned till existensminimum. Av viss betydelse är nämligen den utredning om detaljhandeln med tobaksvaror, som verkställdes 1935—1937 av en kommitté, tillkommen under medverkan av chefen för finansdepartementet och bestående av en representant för tobaksmonopolet och en representant för Tobakshandlarnas riksförbund under opartiskt ordförandeskap.

Kommitterades enhälliga betänkande utvisar bl. a. att tobaksaffärernas i Göteborg omkostnader uppgick till 9.8 %, i Stockholm 9.2 % och i Malmö 8.2 %. De mindre tobaksaffärernas (cirka två tredjedelar av hela kåren) omkostnader uppgingo till 9.5 %. Omkostnaderna i medeltal för tobakshandlarna i hela riket uppgingo till 8.7 %. Den stora gruppen småaffärer visade en årsinkomst av cirka 1,200 kronor och medelinkomsten per tobaksaffär uppgick till cirka 1,700 kronor. *Dessa uppgifter bygga på 1935 års siffror och sedan dess ha hyror, lyse, skatter och andra omkostnader stigit avsevärt. Likaledes alla personliga levnadsomkostnader.*

Att, som Kungl. Maj:t förutsätter, ytterligare pressa ned ersättningen med 1 % vore under förhandenvarande förhållanden en orimlig orättvisa mot en hel yrkesgrupp.

Jag ber få hemställa,

att riksdagen ville för sin del påyrka, att förutsättningen i den kungl. propositionen nr 261 att återförsäljarnas rabatt minskas med 1 % skall utgå vid beslutet rörande denna proposition.

Stockholm den 24 maj 1940.

Edvard Lithander.